



# دوریس لسینگ

## برندهٔ جایزهٔ نوبل ادبیات ۲۰۰۷

علی بخشی\*

### اشاره:

دوریس لسینگ ایرانی‌زاده بریتانیایی، نویسنده‌ای متباعد است. آثار قلمی او گونه‌های گوناگون نوشتاری را از رمان و آثار غیرداستانی و مقامه گرفته تا داستان‌های کوتاه فراوانی را دربر می‌گیرد. رمان‌هایش عمدتاً در ارتباط با مردمی است که درگیر بلواها و اغتشاشات سیاسی سده بیستم هستند. وی به عنوان استاد مسلم داستان کوتاه مجموعه‌های فراوانی پیرامون ماجراهای سیاه‌پوستان استعمارشده توسط سفیدپوستان یا بومیان تحت مظالم آپارتاید و نژادپرستی پدیدآورده است، مانند «اینجا سرزمین رئیس قدیم است» و «خورشید در بین پاهایشان» (۱۹۷۳) و «ماجرها» (۱۹۷۸) ناگهان از واقع‌گرایی جدا شده به داستان‌های علمی - تخیلی روی آورد. پنج رمان در این حیطه نوشت که تحت عنوان «ستارهٔ سهیل در آرگوس» (۸۳ - ۱۹۷۹) منتشر شد.

«رمان دفترچه طلایی» اثری مطول و جاه‌طلبانه بوده، نقطه

عطفی در جنبش زنان عصر خود شناخته و گرامی داشته شده است. با: «خاطرات یک نجات‌یافته» به نگارش رمان‌های درون‌گرایانه پرداخته، به حوزه اکتشاف و انفکاک مسائل ذهنی و اجتماعی وارد می‌شود، «فرزند پنجم» افسانه‌ای کابوس مانند است و اضمحلال خانواده‌ای معمولی در آن به تصویر کشیده شده است، «ماجرهای ژنرال دان» خبر از آینده‌ای فاجعه‌آمیز و قهقرایی می‌دهد. در آثار غیرداستانی او هراس از فن‌آوری‌های نوین، تغییر جایگاه و سرنوشت زنان و ... را در معرض قضاوت افکار عمومی قرار می‌دهد. به تصوف و تفکرات لطیف شیفته است و به نوعی از تفکرات انسانی عشق می‌ورزد؛ زندگی روحانی را می‌پسندد. «خاطرات همسایه خوب» و داستان «اگر پیران می‌توانستند» را با نام مستعار جین سامرز منتشر می‌کند تا آزادانه‌تر مشکلات، مسائل و مصائب نویسندگان گمنام را بزرگ‌نمایی کرده بر درد دل‌های آنان مرهمی بنهد. لسینگ از جمله انسان‌هایی است که تصمیم می‌گیرند و به آن عمل می‌کنند.

آفریقای جنوبی محروم کرد.

درخشش ادبی لسینگ با انتشار نخستین اثر ادبیش با عنوان «گیاه سرود می خواند» (۱۹۵۰) شروع گردید. این رمان رابطه بین همسر یک کشاورز سفیدپوست و نوکر سیاهپوست او را روایت می کند و بر اساس سوگنامه عشق - نفرت، تضادها و موانع عبورناپذیر نژادپرستی نوشته شده و داستان بغرنجی است که پایان خشونت باری دارد.

اثر شبه‌زندگینامه‌ای دوریس، یعنی مجموعه ۵ رمان «فرزندان خشونت» عمدتاً در آفریقا رخ می‌دهد. «مارتا کوئست» (۱۹۵۲)، «ازدواج مناسب» (۱۹۵۴)، «طوفان» (۱۹۵۸)، «اسیر سرزمین» (۱۹۶۵)، «شهر چهار دروازه‌ای» (۱۹۶۹) عمدتاً در اطراف مارتا کوئست، شخصیت محوری این رشته رمان‌ها دور می‌زند، کسی که مانند لسینگ در آفریقا پرورش یافته است. «فرزندان خشونت» بر موضوع آزادی تأکید کرده به طور مفصل به این موضوع پرداخته است. از ویژگی‌های دیگر این آثار مشخصه‌های باور به تقدیرگرایی در آنهاست. داستان «فرزندان خشونت» با احساس نومیادی از سوی کسی که دوران جوانی خود را پس از مرگ و از بهشت در خواب می‌بیند، روایت می‌شود. آخرین رمان از این سری داستان‌ها کتاب «شهر چهار دروازه‌ای» است که «یک نقاشی دیواری بزرگ از دوره‌ای است که ظاهراً تمام انگلستان را پوشش می‌دهد - در واقع همه فرهنگ انگلستان با همدلی و در عین حال به طور صریح توسط نویسنده تذهیب شده است و شاهکار آن رشته از رمانهاست».

داستان «دفترچه طلایی» (۱۹۶۲) شاهکار قطعی و حتمی دوریس لسینگ است. جنبش بالنده فمینیستی ۱۹۶۰، «دفترچه طلایی» را اثری پیشگام تشخیص داد. می‌توان ادعا کرد که این اثر به گروهی از انگشت‌شمار کتاب‌هایی تعلق دارد که دیدگاه قرن بیستم در مورد روابط زن و مرد را تحت تأثیر قرار داد. «دفترچه طلایی» از نوعی تکنیک روایی پیچیده به منظور روشن ساختن چگونگی درهم تنیدگی تضادهای مختلف و تجربیات مرکب: برش‌های روزنامه‌ای، اخبار، فیلم‌ها، رؤیاها و خاطرات همه و همه برای نیل به اهداف ذهن نویسنده مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. تجزیه و تحلیل مطالب داستان بر اساس نظرات یونگ و تعبیر خواب‌ها و .... منعکس‌کننده ذهنیت قهرمان داستان است. در پایان همین نوشته «دفترچه طلایی» بیشتر بررسی خواهد شد.

از جمله داستان‌های لسینگ که در دهه ۱۹۷۰ منتشر شد، رمانی

دلبستگی دوریس لسینگ به روان‌شناسی است که این دلبستگی وی را به اکتشافات تخیلی درباره جنون و خودتحلیلی رهنمون شده است. بیشتر آثار داستانی او، اعم از رمان، داستان کوتاه یا نوشته‌های غیر داستانی، با زندگی‌های درونی و روزمره زنان هوشمند و حساس مرتبط است. لسینگ پس از جدا شدن از همسر اولش در فعالیت‌های سیاسی رادیکال‌تر درگیر شد.

\*\*\*

دوریس لسینگ در ۲۲ اکتبر ۱۹۱۹ در کرمانشاه دیده به جهان گشود و او را دوریس می تیلر «Doris may Talor» نامگذاری کردند. پدرش، آلفرد کوک تیلر که در جنگ جهانی دوم در ارتش بریتانیا سمت فرماندهی داشت، به ایران آمد و سپس در بانک شاهی در کشور ما به کار پرداخت. مادر او، امیلی مود تیلر، پرستار بود. در سال ۱۹۲۵، زمانی که دوریس پنج‌ساله بود، از ایران به رودزیای جنوبی (زیمبابوه کنونی) مهاجرت کردند و در مزرعه‌ای به کشت ذرت مشغول شدند. خاطرات مزرعه آن دیار را، در اثری با عنوان «زیر پوست من» (۱۹۹۴) که یک زندگی‌نامه خودنوشت می‌باشد به تفصیل شرح داده است.

دوریس در ۱۴ سالگی از تحصیل کناره گرفته در خانه به خودآموزی پرداخت. بعدها به کارهای مختلفی نظیر اپراتوری تلفن، کارمندی اداره و روزنامه‌نگاری روی آورد، در خلال انجام این امور چندین داستان کوتاه منتشر نمود. او در واقع استاد نوشتن داستان‌های کوتاه است و در ایام کاری خویش داستان‌های کوتاه متعددی منتشر کرده است که هر یک در جای خود از اهمیت برخوردار است. مانند «ماجرای مرد عذب» (۱۹۷۲).

در سال ۱۹۳۹، با شخصی به نام «فرنک چارلز ویزدام» ازدواج کرد و از وی صاحب دو فرزند، پسری به نام «جان» و دختری به نام «جین» شد ولی در ۱۹۴۳ از وی جدا شد. سپس به عضویت حزب کمونیست انگلستان درآمد و با مردمی آشنا شد که درباره اوضاع بد کارگران رودزیای جنوبی و دیگر مسائل سیاسی همفکر او بودند. دوریس در ایام عضویت در حزب کمونیست انگلستان در مبارزات ضد سلاح‌های اتمی فعالیت می‌کرد. به هر حال دو سال پس از متارکه با شوهر اولش با یکی از اعضای حزب کمونیست به نام گاتفرید لسینگ، یک مهاجر آلمانی - یهودی، ازدواج کرد. به علت فعالیت‌های ضد آپارتایدی لسینگ رژیم آفریقای جنوبی، در ۱۹۵۶ او را از ورود به

است با عنوان «توجهی برای سقوط به جهنم» (۱۹۷۱) که نظرات رد لینگ (۱۹۸۹ - ۱۹۲۷)، روانشناس انگلیسی، که به خاطر علاج اسکیزوفرنی معروف است، الهام گرفته است. لسینگ رمان خود را «داستان فضای درون آدمی» اعلام کرده است و تلاشی است در لباس رمانتیسیم برای گسترش دانش در قلمرو ماورای کنترل منطقی و ضمیر هشیار.

لسینگ در رمان‌های «ستاره سهیل در آرگوس» (مجلد ۵ - ۱، ۸۴ - ۱۹۷۹) اقدام به توسعه گونه ادبی داستان علمی - تخیلی نمود. این رشته از داستان‌ها تحول نوع بشر پس از یک جنگ اتمی را مورد مطالعه قرار می‌دهند. نویسنده افکار مربوط به استعمار، جنگ اتمی و مصائب بومشناختی را با مشاهداتی در تقابل بین اصول مذکر - مؤنث از دیدگاه‌های متنوعی بررسی کرده است. در میان افکار موجود در اثر، از جمله مکتب تصوف ادریس شاه دیده می‌شود، چیزی که نویسنده در دهه ۱۹۶۰ کشف کرده بود. لسینگ شیفتگی خود به تصوف را در مجموعه مقالات «گزش‌های ایام» (۲۰۰۴) نیز بازگو کرده است.

داستان‌های دوریس لسینگ عمدتاً در ارتباط با زندگی مردمی است که درگیر شورش‌ها و اغتشاشات اجتماعی - سیاسی قرن بیستم هستند. نویسنده در دهه ۱۹۶۰ کشف کرده بود.

نویسنده در رمان «تروویست ماهر» (۱۹۸۵) با فراهم آوردن تصویر هزل‌آمیزی از دوران معاصر به کنترل مطلق قهرمان گمراه شده از مسیر شهادت و انقیاد او همّت گمارده و به روایت‌پردازی واقع‌گرایانه رجعت می‌کند. تجزیه و تحلیل نویسنده از گلخانه به عنوان ذهن تروویست در تنفر آن نسل و یک نوع تلقی از (انسان برتر) روند مرسوم و جاری را مسدود می‌کند. «تروویست ماهر» در واقع داستانی است درباره گروهی از انقلابیون لندن. کتاب‌های «خاطرات همسایه خوب» (۱۹۸۳) و داستان «اگر پیران می‌توانستند...» (۱۹۸۴) از آثار لسینگ تحت نام مستعار جین سامرز منتشر شد تا مسائل و مشکلات مبتلا به نویسندگان گمنام را با احساس و درشت‌نمایی تشریح کرده، وظیفه خود را نسبت به آنان ادا نماید.

کتاب‌های اتوبیوگرافی «زیر پوست من» (۱۹۹۴) و «پیاده‌روی در سایه» (۱۹۹۷) نشان‌دهنده اوج نوشته‌های اوست. لسینگ در این دو اثر نه تنها زندگی خود، بلکه در کنار آن حیات تمام آن دوره انگلستان یعنی واپسین روزهای امپراتوری آن کشور را مورد مشاهده قرار می‌دهد.

رمان «شیرین‌ترین رؤیا» (۲۰۰۱) از لحاظ خلاقیت تخیلی به تنهایی معتبر است. شاید نظر سختگیرانه لسینگ درباره دلک‌بازی‌های سیاسی دوستان و عشاق، موجد خلق آن بوده باشد.

از دیگر آثار مهم او می‌توان به «تابستان پیش از ظلمات» (۱۹۷۳) و «فرزند پنجم» (۱۹۸۸) اشاره نمود. در رمان اول خواننده در بار اول مطالعه مضمونی از رهاشدگی را استنتاج می‌کند. زنی پس از افت و خیزهای بسیار سرانجام تصمیم می‌گیرد به استعدادهای بالقوه، نیازها و اشتیاق جسمانی خویش تحقق بخشد و ... اما وقتی خواننده برای بار دوم کتاب را می‌خواند، طرح‌های واقعی کتاب در ذهنش شکل می‌گیرد. مطالعه صریح سقوط ارزش‌ها در قرون وسطی و ... اما در «فرزند پنجم» تشخیص سیطره روانشناسی تحکم‌آمیز بسیار آسان است. زنی از حدود قراردادهای خانوادگی تجاوز می‌کند و تولد یک فرزند وحشت‌انگیز و غول‌پیکر این گذر از قراردادهای خانوادگی را به نمایش می‌گذارد.

تصور یک مصیبت عالمگیر، که انسان را وادار به بازگشت به زندگی بدوی‌تر می‌کند، همیشه برای لسینگ گیرایی خاصی داشته است. این کشش در برخی از کتاب‌های اخیر او دوباره مشاهده می‌شود. مثلاً در رمان تخیلی «مارا و دان یک حادثه» (۱۹۹۹) و دنباله آن در رمان «ماجرای ژنرال دان و دختر مارا، گریوت و سگ برفی» (۲۰۰۵) شکل گرفته از سقوط و هرج و مرج کیفیات بدوی یا دنی مایه گرفته به لسینگ اجازه می‌دهد امید به بشریت را در انسان‌ها حفظ کند.

«دفترچه طلایی»: این اثر، بدون اغراق، شاهکار دوریس لسینگ است و یکی از متون کلیدی جنبش زنان در دهه ۱۹۶۰ می‌باشد. داستان در ۱۹۷۵ در لندن و با عنوان کنایه‌آمیز «زنان آزاده» آغاز می‌شود. در اینجا لسینگ داستان خود را با مکالمه دو دوست قدیمی با شیوه واقع‌گرایانه‌ای آغاز می‌کند. یکی از آن دو «آنا وولف» که نویسنده و شخصیت اصلی و محوری رمان و مادر ژانت است و دیگری «مولی» که از همسرش ریچارد طلاق گرفته و فرزند روان‌پریشی روی دستش مانده که در بخش‌های بعدی داستان اقدام به انتحار خواهد کرد، می‌باشد. پس از این مقدمه و ورود خواننده به ماجراها یا رمان مزبور به چهار بخش تقسیم می‌شود که هر بخش در دفتری جداگانه‌ای نوشته می‌شود:

یک دفتر سیاه، که آنا خاطرات احساسی و سیاسی زندگیش در آفریقای جنوبی در طی جنگ را در آن می‌نویسد که تجربیات



الهام بخش رمان موفق او «مرزهای جنگ» می باشد. یک دفترچه قرمز (رنگ دلخواه کمونیست ها) که در آن به توصیف فعالیت ها و روابط نویسنده با حزب کمونیست بریتانیا، همان حزبی که او و مولی عضو آنند، می پردازد. یک دفترچه زرد رنگ که به بیان تفسیر تخیلی و آرمانی و بازآفرینی واقعیت وجود آن از طریق «سایه» یا شخصیت پنهان «الا» اختصاص می یابد. و یک دفترچه آبی که آن در آن خاطرات، رؤیاهای، حوادث مهم جهانی که زندگی احساسی شخص خود و پیشرفت او با خانم دکتر روانکاو به نام «مارکز» را به رشته تحریر می کند.

زنانی که مستقل اند و در زندگی خود احساس مسئولیت می کنند در کشاکش کار، مسئولیت های مادری و امور سیاسی، روزگار می گذرانند. در آخرین بخش دفترچه آبی نویسنده اثر، آن، یک آمریکایی به نام سائول گرین را به مستأجری می پذیرد و به تدریج عاشق او می شود. روابط آن دو تا مرز جنون و شیدایی واقعی می رسد و سائول گرین موفق می شود آن را از ادامه نگارش دفترچه های متعدد منصرف کند و آن نیز تسلیم شده تصمیم می گیرد همه رمان را در یک دفترچه بنویسد و این همان «دفترچه طلایی» است که آن و سائول را نجات می دهد. روایت سنتی آن با اعلام علاقه او به عضویت در حزب کارگر انگلستان پایان می پذیرد.

#### گاه شمار زندگی و آثار «دوریس لسینگ»

۱۹۱۹ (۲۲ اکتبر) تولد در ایران، کرمانشاه  
 ۱۹۲۵ عزیمت به رودزیای جنوبی (زیمبابوه کنونی) همراه خانواده  
 ۱۹۲۷ آغاز تحصیل در دوره ابتدایی در یکی از مدارس زیمبابوه  
 ۱۹۳۳ کناره گیری از تحصیل و شروع به خودآموزی در خانه  
 ۱۹۳۴، ۱۹۴۸ کار در مشاغل مانند اپراتوری تلفن، روزنامه نگاری

۱۹۳۹ ازدواج با فرنک چارلز ویزدام  
 ۱۹۴۰، ۱۹۴۲ تولد فرزندان او جان و جین  
 ۱۹۴۳ متارکه از همسرش  
 ۱۹۴۴ آغاز عضویت در حزب کمونیست انگلستان  
 ۱۹۴۵ ازدواج با گاتفرید لسینگ، یک مهاجر آلمانی - یهودی  
 ۱۹۴۸ انتشار داستان های کوتاه خوک و پرواز  
 ۱۹۴۹ انتشار داستان کوتاه زیر دستان من و میوه خاکستر  
 ۱۹۵۰ انتشار رمان گیاه آواز می خواند و داستان کوتاه در دسر در مجموعه به سوی خورشید  
 ۱۹۵۱ انتشار اینجا کشور رئیس قدیم بود  
 ۱۹۵۲ انتشار رمان مارتا کوئست، جلد اول فرزندان خشونت  
 ۱۹۵۳ انتشار پنج رمان کوتاه  
 ۱۹۵۴ انتشار ازدواج مناسب، جلد دوم فرزندان خشونت، دریافت جایزه ادبی سامرست موام (برای ۵ رمان کوتاه)، انتشار داستان کوتاه جاده ای به شهر بزرگ (مجموعه ۵ داستان منتخب)  
 ۱۹۵۵ انتشار داستان های کوتاه حمله آرام ملخ ها و از میان تونل  
 ۱۹۵۶ محرومیت از ورود به آفریقای جنوبی، انتشار داستان پناه بردن به بی گناهی و مقاله خودم مثل سخنگو و مقالات ممنوع شده، پروژه دریاچه کاریبا، انتشار شعر سوگواری برای زن منفور در گذشته

و ...

- ۱۹۵۷ انتشار رمان عزیمت به وطن، عادت عشق‌ورزی، داستان کوتاه تمثال مادونای سیاه، مقاله ندای نحیف شخصی، داستان کوتاه چاشنی‌های تبعید و مقاله مزرعه تنباکو
- ۱۹۵۸ انتشار رمان موجی از طوفان، اجرای نمایشنامه برهوت، مقاله خاطرات لندن و زاده بیابان
- ۱۹۵۹ انتشار اشعار چهارده سروده، مقاله بحران در آفریقای مرکزی: میوه‌های نیرنگ
- ۱۹۶۰ انتشار رمان در تعقیب انگلیسی‌ها، یک مستند، مقاله مردم عادی و داستان کوتاه دوست ما جودیث
- ۱۹۶۱ انتشار مقاله نواحی مرکزی آفریقا، سوسیالیست‌های باهوش جور و داستان کوتاه کرنش به اسحق بابل
- ۱۹۶۲ انتشار شاهکار لسینگ با عنوان دفترچه طلایی، اجرای نمایشنامه‌بازی با پلنگ، داستان کوتاه مرد جدید، اقتباسی از گیاه سرود می‌خواند برای رادیو
- ۱۹۶۳ انتشار رمان یک مرد و دو زن، داستان‌های کوتاه حذف یکی از لیست نهایی و نامه‌ای از خانه و اطاق، مقاله پدرم، داستان کوتاه مرد تازه وارد و داستان کوتاه فورتنسکیو.
- ۱۹۶۴ انتشار کتاب داستان‌های آفریقایی و مقاله هفته سرورانگیز زامبیا
- ۱۹۶۵ انتشار رمان در حصار برهوت (جلد چهارم فرزندان خشونت) و داستان کوتاه تمبی کوچولو
- ۱۹۶۶ انتشار ترجمه نمایشنامه طوفان اثر آستروفسکی به زبان انگلیسی توسط لسینگ، داستان زمستان در جولای، نقد زندگی‌نامه خود نوشت مالکلم ایکس با عنوان (ستایش خداوند)، اشعار در این دیار و دیدار، نمایشنامه توجه و حفاظت از محیط زیست، نمایشنامه مزاحم نشوید، نمایشنامه در میان مردان و داستان کوتاه به سوی اطاق شماره ۹.
- ۱۹۶۷ انتشار داستان گریه‌های فوق‌العاده، نویسندگان درباره ویتنام جانبدارانه می‌نویسند، سروده دختر کوچولویی در پارک، ریجنت به قوها سنگ پرت می‌کند، شعر سلطان گرسنه و مقاله عمر خیام
- ۱۹۶۸ انتشار نه داستان آفریقائی: با مقدمه مفصلی از نویسنده، داستان کوتاه منافع جنبی یک حرفه شریف
- ۱۹۶۹ انتشار رمان شهر چهاردروازه‌ای جلد پنجم فرزندان خشونت و مقاله چند خانه آنسوتر
- ۱۹۷۱ انتشار رمان توجیه سقوط به درک آسفل، مقاله راه‌های قدیم به آزادی جدید، داستان کوتاه گزارش در باب شهر تهدید شده، داستان کوتاه انواعی که می‌شناسم، داستان کوتاه تپه موران و شیوع ایده‌های صوفیانه در غرب و داستان کوتاه جاسوس‌هایی که شناخته‌ام
- ۱۹۷۲ مجموعه داستان‌های مرد عذب و داستان‌های دیگر، داستان کوتاه پیرزن و گریه‌اش
- ۱۹۷۳ انتشار رمان تابستان پیش از ظلمات، اینجا کشور رئیس قدیم بود، حاوی مجموعه داستان‌های آفریقایی جلد اول و رمان خورشید در بین پاهای آنان به مجموعه داستان‌های آفریقایی جلد دوم، نمایشنامه تک‌پرد‌های در زنگ‌دار، مقاله مسئولیت وانگوت
- ۱۹۷۴ انتشار خاطرات یک بازمانده، مجموعه مقالات صدای شخصی نحیف
- ۱۹۷۵ انتشار مقالات بنای تفاهم فرهنگی نوین با مردمان شرق در مجله تایمز و کاش صوفیان را می‌شناختی در مجله گاردین
- ۱۹۷۶ دریافت جایزه مدیچی فرانسه برای نویسندگان خارجی، انتشار داستان‌های کوتاه برگزیده از دوریس لسینگ به ویراستاری آلن کتل
- ۱۹۷۸ انتشار به سوی اطاق شماره ۱۹، مجموعه داستان‌ها، جلد ۱، وسوسه جک اورکتی: مجموعه داستان جلد ۲
- ۱۹۷۹ انتشار رمان سیاره استعمار شده شماره ۵ و جلد اول ستاره سهیل در آرگوس
- ۱۹۸۰ انتشار رمان وصلت‌های میان مناطق سه، چهار و پنج، جلد دوم ستاره سهیل در آرگوس: آرشیوها، ستاره سهیل در آرگوس (هر پنج کتاب در یک مجلد) و مقدمه‌ای بر کلیله و دمنه
- ۱۹۸۱ انتشار رمان آزمایش‌های میریان (جلد سوم ستاره سهیل در آرگوس)، داستان کوتاه داستانی نه چندان خوب ساخته شدن فیلم و از خاطرات یک بازمانده به کارگردانی دیوید گلاول
- ۱۹۸۲ انتشار رمان مباشرسازی برای سیاره ۸، جلد چهارم، ستاره سهیل در آرگوس اکران فیلم گرمای کشنده (براساس داستان گیاه آواز می‌خواند، مقاله اذهان ما با حالتی فاجعه‌باری هم‌آوا شده است در مجله گاردین، نقدی بر تحقیقات صوفیان، دریافت جایزه شکسپیر هامبورگ آلمان
- ۱۹۸۳ انتشار رمان اسناد مباشران عاطفی در امپراتوری ولین جلد پنجم مجموعه رمان‌های ستاره سهیل در آرگوس، خاطرات همسایه



نازنین (تحت نام مستعار جین سامرز) ۱۹۸۴ انتشار داستان اگر پیران می‌توانستند (تحت نام مستعار جین سامرز)، مقاله نوشتن به نام دیگری، خاطرات جین سامرز و مجموعه منتخباتی از آثار او با عنوان دختران گستاخ

۱۹۸۵ انتشار: رمان تروریست ماهر، مجموعه پنج سخنرانی لسینگ با عنوان زندان‌هایی که برای زندگی بر می‌گزینیم، منتخباتی از زیست‌نامه خودنوشت (بخش دوم) و حیات مادرم

۱۹۸۶ انتشار: دوکاست این کشور رئیس قدیمی بود، هیچ جادوگری فروشی نیست و مرد تازه وارد، با صدای لسینگ، دریافت جایزه ادبی و ه. اسمیت و همچنین جایزه ماندلو ایتالیا به خاطر کتاب تروریست ماهر، انتشار مجدد مقدمه ای بر کلیله و دمنه: افسانه‌های شاهان و عوام: داستان‌های منتخب

۱۹۸۷ انتشار رمان واژه‌هایمان را باد می‌برد، مقاله حوادثی در آلمان و دریافت جایزه پالمرو

۱۹۸۸ انتشار رمان فرزند پنجم، دریافت جایزه گرینزین کاوور ایتالیا به خاطر فرزند پنجم، انتشار داستان کوتاه در میان گل‌های سرخ و مجموعه سه داستان از دوریس لسینگ در هلسینکی ۱۹۸۹ دریافت دکترای افتخاری ادبیات، درجه افتخاری از دانشگاه پرینستون، انتشار مقاله زیمبابوه مباشران تغییر را بسیج می‌کند در نشریه ایندیندنت

۱۹۹۰ انتشار داستان کوتاه در میان دخمه، مقاله در واقع معدودی از خبرنگاران اندکی خوبند در دوره ژورنالیسم بریتانیا، ۲۹ ژوئن ۱۹۹۰ و داستان‌های بزرگ سگی معاصر به ویراستاری ژان شینتو

۱۹۹۱ اکران فیلم سینمایی براساس داستان یک مرد و دو زن به کارگردانی والری استراو به فرانسوی، انتشار مقاله گرت‌برداری و داستان در گاردین، یادداشت‌هایی بر یک مورد تاریخی، رمان خنده آفریقایی، داستان کوتاه دبی و ژولی و مقاله لذات مطالعه

۱۹۹۳ انتشار داستان کوتاه زنی بر بام

۱۹۹۴ انتشار سایه‌هایی بر دیواره غار ساده شده گفت‌وگوهای

لسینگ، صرفه‌جویی‌ها به ویراستاری ارل اینترسل، انتشار زندگی‌نامه خودنوشت زیر پوست من، جلد اول اتوبیوگرافی او، از کودکی تا ۱۹۴۹، داستان کوتاه روزی که استالین مرد، مقاله: تلقی نآزموده کمونیست‌ها گذشته است، مقدمه لسینگ بر کتاب راهنمای کمبریج در ادبیات انگلیسی

۱۹۹۵ انتشار ترفند بازی (یک رمان مصور)، انتشار داستان جاسوس‌هایی که شناخته‌ام و داستان‌های دیگر، دریافت درجه افتخاری از دانشگاه هاروارد در ۸ ژوئن، دریافت جایزه کتاب جیمز تبت بلک برای بهترین بیوگرافی: زیر پوست من، قرار گرفتن در لیست منتقدین برای دریافت جایزه نوبل ادبیات

۱۹۹۶ انتشار رمان بازی عشق، داستان دام، چند نمایشنامه او در یک مجلد با عنوان بازی با پلنگ و نمایشنامه‌های دیگر، سوگنامه برای ادریس شاه، داستان کوتاه خیرگی‌ها در نشریه نیویورکر، زندگی‌نامه خودنوشت قدم زدن در سایه، جلد دوم اتوبیوگرافی (۱۹۶۲، ۱۹۴۹)

۱۹۹۸ انتشار عصری با دوریس لسینگ سخنرانی و مباحثات، مقدمه‌ای بر کلیسائیان یا پرستندگان در مجموعه کتاب‌های انجیل جیبی کانن، داستان کوتاه سیارات و دختران در مجموعه دلبران تاریکی

۱۹۹۹ انتشار رمان مارا و دان، یک ماجرا، مسائل، اساطیر و داستان‌ها به صورت تک‌نگاشت شماره ۳۶ و مقاله یک دیدگاه لندن ۲۰۰۰ اجرای نمایشنامه مودی و جین، براساس خاطرات جین سامرز،

در بلونیای ایتالیا، انتشار رمان بن در جهان، و سرود قدیمی مریم مقدس ۲۰۰۱ انتشار رمان شیرین‌ترین رؤیا، ساخته شدن فیلم بر اساس

خاطرات همسایه نازنین

۲۰۰۲ انتشار مقاله: ما درباره آمریکا چگونه می‌اندیشیم، اشعار مردمان گرگ صفت و رمان جواهر آفریقا  
 ۲۰۰۳ انتشار داستان مادر بزرگ‌ها  
 ۲۰۰۴ انتشار کتاب گزش‌های ایام: نقد و خبر  
 ۲۰۰۵ انتشار رمان ماجراهای ژنرال دان و دختر مارا، گریوت و سگ برفی در انگلستان  
 ۲۰۰۷ انتشار رمان رخنه در لندن و نیویورک

۲۰۰۷ - جایزه نوبل ادبیات

### آثار مهم دوریس لسینگ:

- گیاه سرود می‌خواند رمان ۱۹۵۰  
 - داستان‌های آفریقایی مجموعه داستان کوتاه ۱۹۵۱  
 - فرزندان خشونت (۵ رمان) رمان ۶۹-۱۹۵۲  
 - عزیمت به وطن رمان ۱۹۵۷  
 - دفترچه طلایی رمان ۱۹۶۲  
 - توجیهی برای سقوط به درک اسفل رمان ۱۹۷۱  
 - تابستان قبل از ظلمات رمان ۱۹۷۳  
 - ازدواج میان مناطق سه، چهار و پنج رمان ۱۹۸۰  
 - تروریست ماهر رمان ۱۹۸۵  
 - فرزند پنجم رمان ۱۹۸۸  
 - زیر پوست من اتوبیوگرافی ۱۹۹۴  
 - باز عشق رمان ۱۹۹۶  
 - پیاده‌روی در سایه اتوبیوگرافی ۱۹۹۷  
 - مارا و دان، یک حادثه رمان ۱۹۹۹  
 - بن در جهان رمان ۲۰۰۰  
 - شیرین‌ترین رؤیا رمان ۲۰۰۱  
 - ماجراهای ژنرال دان و دختر مارا و سگ برفی ۲۰۰۵  
 - رخنه‌ها (روزنه‌ها!) رمان ۲۰۰۷

### پی‌نوشت:

\* کارشناس ارشد زبان‌شناسی همگانی

### جوایز ادبی:

جوایز ادبی معتناهی به لسینگ تعلق گرفته است که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:  
 - جایزه ادبی سامرست موآم  
 - جایزه ادبی مدیسی برای خارجی‌ان (فرانسوی)  
 - جایزه ادبیات اروپایی (آلمان)  
 - جایزه شکسپیر (هامبورگ آلمان)  
 - جایزه ادبی و . ه . اسمیت  
 - جایزه ادبی پالمو  
 - جایزه ادبی بین‌المللی  
 - جایزه کتاب یادمان تیت بلک  
 - جایزه کتاب نشریه لس آنجلس تایمز  
 - جایزه بین‌المللی کاتالونیا  
 - جایزه ادبی دیوید کوهن (بریتانیا)  
 - جایزه اصول اخلاقی میگل آنجل آستوریاس  
 - جایزه قلم طلایی س.ت. دوپون

سال	نام نویسنده	تولد	مرگ
۱۹۸۸	نجیب محفوظ	۱۹۱۱	۲۰۰۶
۱۹۸۵	کلودسیمون	۱۹۱۳	۲۰۰۵
۱۹۸۰	چسلاف میلوش	۱۹۱۱	۲۰۰۴
۱۹۷۶	سال بلو	۱۹۱۵	۲۰۰۵
۱۹۶۸	یاسوناری گاوایاتا	۱۸۹۹	۱۹۷۲
۱۹۵۷	آلبر کامو	۱۹۱۳	۱۹۶۰

### تصحیح و پوزش

در شماره‌های ۴ و ۵ کتاب‌ماه ادبیات (مرداد و شهریور ۱۳۸۶) مقاله «جایزه نوبل از آغاز تا امروز» منتشر شد. در آن مقاله سال تولد و مرگ نجیب محفوظ اشتباه بود. ضمناً سالمرگ تعداد دیگری نیز چاپ نشده بود. با پوزش از خوانندگان فهیم به صورت ذیل اصلاح می‌شود.